

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yougoslavie

“LAŠVANSKA DOLINA” (IT-95-16)

KUPREŠKIĆ

*i drugi**Tužilac protiv Drage Josipovića, Vladimira Šantića, Zorana Kupreškića, Mirjana Kupreškića, Vlatka Kupreškića i Dragana Papića***DRAGO JOSIPOVIĆ***Osuđen za progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi, ubistvo i nečovječna djela*

Tokom aprila 1993., pripadnik snaga bosanskih Hrvata (HVO) u Šantićima, selu u Lašvanskoj dolini, u središnjoj Bosni i Hercegovini

- Osuđen na 12 godina zatvora

*Krivična djela za koja je osuđen (primjeri):***Progoni na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi; ubistvo; nečovječna djela (zločini protiv čovječnosti)**

- Drago Josipović je aktivno sudjelovao u vojnom napadu na civile u selu Ahmići tokom kojeg je ubijeno više od 100 civila i uništeno 169 kuća u kojima su živjeli Muslimani.
- sudjelovao je u ubistvu jednog muškarca koji je ubijen pred svojom obitelji. Takođe je sudjelovao u izbacivanju jedne obitelji iz njihove kuće i paljenju kuće.

DRAGO JOSIPOVIĆ

Datum rođenja	14. februar 1955. u Šantićima, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 10. novembar 1995., objelodanjena 26. juna 1996.; izmijenjena optužnica: 9. februar 1998.
Datum predaje	6. oktobar 1997.
Doveden na MKSJ	6. oktobar 1997.
Prvo stupanje pred Sud	8. oktobar 1997., izjasnio se po svim tačkama optužnice da nije kriv
Presuda Pretresnog vijeća	14. januar 2000., osuđen na 15 godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	23. oktobar 2001., kazna je smanjena na 12 godina zatvora
Izdržava kaznu	9. aprila 2002. prebačen je u Španjolsku na izdržavanje ostatka kazne; u kaznu mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 6. oktobra 1997.

VLADIMIR ŠANTIĆ*Osuđen za progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi, ubistvo i nečovječna djela*

U aprilu 1993. bio je lokalni zapovjednik vojne policije i "Džokera", jedinice HVO-a, u središnjoj Bosni i Hercegovini

- Osuđen na 18 godina zatvora

Krivična djela za koja je osuđen (primjeri):

Progoni na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi; ubistvo; nečovječna djela (zločini protiv čovječnosti)

- Vladimir Šantić je aktivno sudjelovao u vojnom napadu na civile u selu Ahmići tokom kojeg je ubijeno više od 100 civila i uništeno 169 kuća u kojima su živjeli Muslimani. Njegovo prisustvo, kao lokalnog zapovjednika "Džokera" i vojne policije, na mjestu napada poslužilo je kao ohrabrenje njegovim potčinjenima da počine zločine.

- Imao je aktivnu ulogu u spaljivanju jedne određene kuće i ubistvu muškarca koji je u njoj živio.

VLADIMIR ŠANTIĆ	
Datum rođenja	1. april 1958. u Donjoj Večeriški, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 10. novembar 1995., objelodanjena 26. juna 1996.; izmijenjena optužnica: 9. februar 1998.
Datum predaje	6. oktobar 1997.
Doveden na MKSJ	6. oktobar 1997.
Prvo stupanje pred Sud	8. oktobar 1997., izjasnio se po svim tačkama optužnice da nije kriv
Presuda Pretresnog vijeća	14. januar 2000., osuđen na 25 godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	23. oktobar 2001., kazna smanjena na 18 godina zatvora
Izdržava kaznu	12. April 2002. prebačen u Španjolsku na izdržavanje ostatka kazne; u kaznu mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 6. oktobra 1997.

ZORAN KUPREŠKIĆ		<i>Oslobođen krivice</i>
	Pripadnik HVO-a u središnjoj Bosni i Hercegovini - Oslobođen krivice	

Datum rođenja	23. septembar 1958. u Pirićima, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 10. novembar 1995., objelodanjena 26. juna 1996.; izmijenjena optužnica: 9. februar 1998.
Datum predaje	6. oktobar 1997.
Doveden na MKSJ	6. oktobar 1997.
Prvo stupanje pred Sud	8. oktobar 1997., izjasnio se po svim tačkama optužnice da nije kriv
Presuda Pretresnog vijeća	14. januar 2000., osuđen na 10 godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	23. oktobar 2001., oslobođen krivice i odmah pušten na slobodu

MIRJAN KUPREŠKIĆ		<i>Oslobođen krivice</i>
	Pripadnik HVO-a u središnjoj Bosni i Hercegovini - Oslobođen krivice	

Datum rođenja	21. oktobar 1963. u Vitezu, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 10. novembar 1995., objelodanjena 26.

	juna 1996.; izmijenjena optužnica: 9. februar 1998.
Datum predaje	6. oktobar 1997.
Doveden na MKSJ	6. oktobar 1997.
Prvo stupanje pred Sud	8. oktobar 1997., izjasnio se po svim tačkama optužnice da nije kriv
Presuda Pretresnog vijeća	14. januar 2000., osuđen na 8 godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	23. oktobar 2001., oslobođen krivice i odmah pušten na slobodu

VLATKO KUPREŠKIĆ

Oslobođen krivice

Pripadnik HVO-a u središnjoj Bosni i Hercegovini

- Oslobođen krivice

Datum rođenja	1. januar 1958. u Pirićima, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 10. novembar 1995., objelodanjena 26. juna 1996.; izmijenjena optužnica: 9. februar 1998.
Datum predaje	18. decembar 1997.
Doveden na MKSJ	18. decembar 1997.
Prvo stupanje pred Sud	16. januar 1998., izjasnio se po svim tačkama optužnice da nije kriv
Presuda Pretresnog vijeća	14. januar 2000., osuđen na 6 godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	23. oktobar 2001., oslobođen krivice i odmah pušten na slobodu

DRAGAN PAPIĆ

Oslobođen krivice

Pripadnik HVO-a u središnjoj Bosni i Hercegovini

- Oslobođen krivice

Datum rođenja	15. jul 1957. u Šantićima, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 10. novembar 1995., objelodanjena 26. juna 1996.; izmijenjena optužnica: 9. februar 1998.
Datum predaje	6. oktobar 1997.
Doveden na MKSJ	6. oktobar 1997.
Prvo stupanje pred Sud	8. oktobar 1997., izjasnio se po svim tačkama optužnice da nije kriv
Presuda Pretresnog vijeća	14. januar 2000., oslobođen krivice i odmah pušten na slobodu

STATISTIČKI PODACI

Broj sudskih dana	111
Broj svjedoka optužbe	60
Broj svjedoka odbrane	96
Broj svjedoka koje je pozvalo sudsko vijeće	1
Broj dokaznih predmeta optužbe	394
Broj dokaznih predmeta odbrane	Ukupno: 308 Vladimir Šantić: 20 Vlatko Kupreškić: 68 Zoran Kupreškić: 31 Mirjan Kupreškić: 116 Drago Josipović: 18 Dragan Papić: 30
Broj dokaznih predmeta Vijeća	15

SUĐENJE	
Početak suđenja	17. august 1998.
Završne riječi	8. - 10. novembar 1999.
Pretnosno vijeće II	sudija Antonio Cassese (predsjedavajući), sudija Richard May, sudija Florence Ndepele Mwachande Mumba
Optužba	Franck Terrier, Michael Blaxhill
Odbrana	Za Zorana Kupreškića: Ranko Radović i Tomislav Pasarić Za Mirjana Kupreškića: Jadranka Sloković-Glumac i Desanka Vranjican Za Vlatka Kupreškića: Borislav Krajina i Želimir Par Za Dragu Josipovića: Luka Šušak i Goranka Herljević Za Dragana Papića: Petar Pulišelić i Nika Pinter Za Vladimira Šantića: Petar Pavković i Mirko Vrdoljak
Presuda	14. januar 2000.

ŽALBENI POSTUPAK	
Žalbeno vijeće	sudija Patricia Wald (predsjedavajući), sudija Lal Chand Vohrah, sudija Rafael Nieto Navia, sudija Fausto Pocar, sudija Liu Daqun
Optužba	Upawansa Yapa, Anthony Carmona, Fabricio Guariglia, Sonja Boelaert-Suominen, Norul Rashid
Odbrana	Za Zorana Kupreškića: Ranko Radović i Tomislav Pasarić Za Mirjana Kupreškića: Jadranka Sloković-Glumac i Desanka Vranjican Za Vlatka Kupreškića: Anthony Abell i John Livingstone Za Dragu Josipovića: William Clegg i Valérie Charbit Za Vladimira Šantića: Petar Pavković
Presuda	23. oktobar 2001.

POVEZANI PREDMETI <i>po geografskom području</i>	
ALEKSOVSKI (IT-95-14/1) “LAŠVANSKA DOLINA”	
BLAŠKIĆ (IT-95-14) “ LAŠVANSKA DOLINA ”	
BRALO (IT-95-17) “ LAŠVANSKA DOLINA ”	
DELIĆ, RASIM (IT-04-83)	
FURUNDŽIJA (IT-95-17/1) “ LAŠVANSKA DOLINA ”	
KORDIĆ i ČERKEZ (IT-95-14/2) “ LAŠVANSKA DOLINA ”	
LJUBIČIĆ (IT-00-41) “ LAŠVANSKA DOLINA ”	
MARINIĆ (IT-95-15) “ LAŠVANSKA DOLINA ”	

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Zoran Kupreškić, Mirjan Kupreškić, Vlatko Kupreškić, Drago Josipović, Vladimir Šantić i Dragan Papić prvobitno su optuženi zajedno sa Stipom Alilovićem i Marinkom Katavom, u optužnici koja je potvrđena 10. novembra 1995., a objelodanjena 26. juna 1996. Optuženi, s izuzetkom Vlatka Kupreškića, predali su se 6. oktobra 1997. Dana 8. oktobra 1997., pojavili su se pred Pretresnim vijećem I i izjasnili da nisu krivi. Vlatko Kupreškić je uhapšen 18. decembra 1997. i prvi put je stupio pred Pretresno vijeće II 16. januara 1998.; po svim tačkama optužnice izjasnio se da nije kriv.

Tužilaštvo je podnijelo zahtjev za povlačenje optužnice protiv Marinka Katave. Pretresno vijeće II je odobrilo zahtjev 19. decembra 1997. na temelju toga što nije bilo dovoljno dokaza protiv optuženog da bi se opravdalo njegovo daljnje gonjenje. Nakon smrti Stipe Alilovića, Vijeće je 23. decembra 1997. Tužilaštvu dalo dopuštenje da povuče optužnicu protiv njega.

Dana 9. februara 1998., podnesena je izmijenjena optužnica. U izmijenjenoj optužnici prijašnje optužbe za teška kršenja Ženevskih konvencija zamijenjene su optužbama za zločine protiv čovječnosti (progoni, ubistvo i druga nečovječna djela), a optužbe za kršenja zakona i običaja ratovanja promijenjene su tako da su navedene optužbe za ubistvo i okrutno postupanje.

U važećoj optužnici, optuženi su se teretili kako slijedi:

Zoran Kupreškić, na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda), za:

- Progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi; ubistvo; nečovječna djela (zločini protiv čovječnosti, član 5),
- Nečovječna djela, okrutno postupanje (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3).

Mirjan Kupreškić, na osnovu individualne krivične odgovornosti za:

- Progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi; ubistvo; nečovječna djela (zločini protiv čovječnosti, član 5),
- Okrutno postupanje (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3).

Vlatko Kupreškić, na osnovu individualne krivične odgovornosti za:

- Progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi; ubistvo; nečovječna djela (zločini protiv čovječnosti, član 5),
- Ubistvo, okrutno postupanje (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3).

Drago Josipović, na osnovu individualne krivične odgovornosti za:

- Progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi; ubistvo; nečovječna djela (zločini protiv čovječnosti, član 5),
- Ubistvo, okrutno postupanje (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3).

Dragan Papić, na osnovu individualne krivične odgovornosti za:

- Progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi; ubistvo; nečovječna djela (zločini protiv čovječnosti, član 5),
- Ubistvo, okrutno postupanje (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3).

Vladimir Šantić, na osnovu individualne krivične odgovornosti za:

- Progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi; ubistvo; nečovječna djela (zločini protiv čovječnosti, član 5),
- Ubistvo, okrutno postupanje (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3).

SUĐENJE

Suđenje u predmetu *Kupreškić i drugi* počelo je 17. augusta 1998. pred Pretresnim vijećem II (sudija Antonio Cassese (predsjedavajući), sudija Richard May, sudija Florence Mumba). Završne riječi su iznesene od 8. do 10. novembra 1999.

PRESUDA PRETRESNOG VIJEĆA

Pretresno vijeće je izreklo presudu 14. januara 2000.

Otprilike u zoru 16. aprila 1993. snage bosanskih Hrvata krenule su u iznenadni napad na bosanske Muslimane, stanovnike Ahmića, malog sela u središnjoj Bosni i Hercegovini. Pretresno vijeće je zaključilo da to nije bila legitimna borbena operacija, nego hotimični napad na muslimanske civile od strane Hrvatskog vijeća obrane (HVO-a) u okviru kampanje da se selo Ahmići očisti od mještana bosanskih Muslimana, što je, s druge strane, bilo dio šire strategije istjerivanja bosanskih Muslimana iz područja Lašvanske doline. Konkretno, Pretresno je vijeće utvrdilo da je u Ahmićima ubijeno više od 100 civila i da je razoreno 169 muslimanskih domova, kao i dvije seoske džamije. Spaljivanje muslimanskih kuća i ubijanje stoke očito je bilo izvedeno s namjerom da se ljudi koji tamo žive liše svoje najdragocjenije imovine.

Napad su isplanirale i izvele snage HVO-a i specijalna jedinica hrvatske Vojne Policije zvana "Džokeri". Hrvatski stanovnici Ahmića, ili barem oni koji su pripadali HVO-u ili bili u kontaktu sa hrvatskim oružanim snagama, znali su da će rano ujutro 16. aprila 1993. hrvatske snage započeti masovni vojni napad. Pretresno vijeće je zaključilo da je održiva tvrdnja da su stekli uvjerenje da će doći do napada barem prilikom sastanka koji je održan 16. aprila u 02:30 sati u jednoj kući u selu. Pretresno vijeće je smatralo da su vjerodostojni dokazi koje je izvela optužba, a koji su pokazivali da su do 15. aprila mnogi znakovi pokazivali da se sprema vojna operacija i da su mnogi Hrvati toga bili svjesni.

Vijeće je prihvatilo da u Ahmićima nije bilo muslimanskih vojnih snaga, kao ni bilo kakvog vojnog objekta koji bi pripadao Armiji Bosne i Hercegovine (ABiH). Kad su hrvatske snage započele napad, najviše 10-15 Muslimana u gornjem dijelu Ahmića i najviše 10-15 Muslimana u donjem dijelu Ahmića odgovorilo je upotrebom oružja. Imajući u vidu očiglednu razliku u broju i vojnoj opremi među zaraćenim stranama, muslimanska reakcija očito je bila usmjerena na to da zaštiti nekoliko kuća u kojima su neki od preživjelih iz početnog napada potražili utočište. Moguće je i da su muslimanski borci nastojali što je moguće više ograničiti masakr civila.

Zoran Kupreškić, njegov brat Mirjan Kupreškić, kao i njihovi rođaci Vlatko Kupreškić i Dragan Papić, bili su vojnici HVO-a u području Ahmića. Vladimir Šantić je bio zapovjednik vojne policije i zapovjednik "Džokera" i živio je u gradu Vitezu, a Drago Josipović je bio vojnik HVO-a u obližnjem selu Šantići.

Pretresno vijeće je zaključilo da su Zoran i Mirjan Kupreškić sudjelovali u napadu na Ahmiće 16. aprila 1993. Vijeće je zaključilo da su obojica aktivno sudjelovala u napadu. Vijeće je zaključilo da su Zoran i Mirjan Kupreškić napali svoje muslimanske susjede samo zbog njihove etničke pripadnosti i s ciljem da očiste selo od svih muslimanskih stanovnika. Proglašeni su krivima, u svojstvu saizvršilaca, na osnovu individualne krivične odgovornosti, jer su se držali zajedničkog plana za provođenje kampanje čišćenja u selu. Vijeće je zaključilo da je to nužno morala biti veoma dobro koordinirana kampanja i zahtijevala je da Zoran i Mirjan Kupreškić budu upoznati u cjelini sa planiranim aktivnostima prije njihovog izvršenja. Pored toga, Vijeće je zaključilo da je Zoran Kupreškić imao vodeću ulogu kao lokalni zapovjednik.

U vezi sa Vlatkom Kupreškićem, Pretresno vijeće je zaključilo da je sudjelovao u pripremama za napad na Ahmiće u svojstvu operativnog djelatnika policije i kao stanovnik sela. Vijeće je zaključilo da je bio prisutan tokom napada i spreman pružiti pomoć napadačima. Podržavao je napad što je u svojoj prodavaonici istovarivao naoružanje i što je pristao da se njegova kuća koristi kao strateška tačka i okupljalište za snage koje su učestvovala u napadu.

Pretresno vijeće je zaključilo da njegova uloga nije bila toliko istaknuta kao uloga drugih optuženih i da je on samo pružao podršku djelima drugih. Takvi postupci moraju se podvesti pod pomaganje i održavanje, a ne pod saizvršilaštvo. Optuženi je ipak bio svjestan da će njegovi postupci bitno i efektivno pomoći napadačima u njihovim aktivnostima. Vijeća je zaključilo da je takođe znao da taj napad neće biti bitka u kojoj će se međusobno boriti vojnici, već da će meta biti Muslimani civili iz njegovog sela.

Pretresno vijeće je zaključilo da je Drago Josipović sudjelovao u ubistvu jedne osobe, da je sudjelovao u

napadu na kuću druge osobe i da je aktivno sudjelovao u paljenju privatne imovine. Vijeće je zaključilo da je Josipović, zajedno s Vladimirom Šantićem, bio dio grupe koja se zaputila do jedne lokalne kuće sa zajedničkom namjerom da ubije i/ili istjera njene stanovnike i zapali kuću, kao i da je bio prisutan na mjestu zločina. Vijeće je izjavilo da je bio svjestan da će napadati nenaoružane i bespomoćne civile, te da je taj napad dio početka velike kampanje "etničkog čišćenja" Muslimana iz doline rijeke Lašve.

Vijeće je zaključilo da je u aprilu 1993. Vladimir Šantić bio zapovjednik 1. satnije 4. bojne Vojne policije, kao i zapovjednik u "Džokerima". Na temelju toga što je bio na položaju zapovjednika satnije Vojne policije i zapovjednika u "Džokerima", Vijeće je zaključilo da je prenosio svojim ljudima naređenja svojih nadređenih. Njegovo prisustvo na mjestu napada takođe je dalo dodatno ohrabrenje njegovim podređenima.

U vezi s Draganom Papićem, Vijeće je zaključilo da je u jednom dijelu inkriminiranog perioda bio mobiliziran u HVO, ali njegova tačna uloga nije bila jasna. Vijeće je zaključilo da dokazi Tužilaštva nisu bili dovoljni da bi se dokazalo da je aktivno učestvovao u napadu na Ahmiće tog dana ili u bilo kojem drugom događaju koji se zbije prije napada. Stoga je Vijeće zaključilo da postoji razumna sumnja u vezi s tim da li je učestvovao u napadu i oslobodilo ga je krivice.

Preostalih pet optuženih su proglašeni krivima za progone kao zločine protiv čovječnosti. Zoran, Mirjan i Vlatko Kupreškić su oslobođeni krivice po preostalim tačkama optužnice protiv njih po kojima su bili optuženi za ubistvo, okrutno postupanje ili nečovječna djela kao zločine protiv čovječnosti ili kršenja zakona i običaja ratovanja. Osuđeni su na 10, 8 i 6 godina zatvora. Osim za progone, Drago Josipović i Vladimir Šantić su proglašeni krivim po jednoj tački optužnice za ubistvo i jednoj tački za nečovječna djela, kao zločine protiv čovječnosti, ali su oslobođeni krivice po jednoj tački za ubistvo i po jednoj tački za okrutno postupanje kao kršenja zakona i običaja ratovanja. Osuđeni su na ukupno 15 odnosno 25 godina zatvora.

Dana 14. januara 2000., Pretresno vijeće je izreklo presudu i osudilo optužene kako slijedi:

Zoran Kupreškić, na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda) za:

- Progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti, član 5).

Kazna: 10 godina zatvora.

Mirjan Kupreškić, na osnovu individualne krivične odgovornosti za:

- Progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti, član 5).

Kazna: 8 godina zatvora.

Vlatko Kupreškić, na osnovu individualne krivične odgovornosti za:

- Progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti, član 5).

Kazna: 6 godina zatvora.

Drago Josipović, na osnovu individualne krivične odgovornosti za:

- Progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti, član 5).

Kazna: 15 godina zatvora.

Vladimir Šantić, na osnovu individualne krivične odgovornosti za:

- Progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti, član 5).

Kazna: 25 godina zatvora.

PRESUDA ŽALBENOG VIJEĆA

Zoran Kupreškić, Mirjan Kupreškić, Vlatko Kupreškić, Drago Josipović i Vladimir Šantić podnijeli su svoje najave žalbi na presudu i kaznu u razdoblju od 24. do 28. januara 2000. Tužilaštvo je 31. januara 2000. podnijelo najavu žalbe na zaključke Pretresnog vijeća u vezi s Vladimirom Šantićem i Drago Josipovićem, konkretno na odluku Pretresnog vijeća da ih ne osudi za kršenja zakona i običaja ratovanja po osnovu kumulacije osuđujućih presuda. Pretres o žalbama je trajao od 23. do 25. jula 2001.

Optužbe protiv Zorana i Mirjana Kupreškića

Tokom čitavog suđenja, predmeti koji se odnose na braću Zorana i Mirjana Kupreškića bili su usko povezani jer su zasnovani na sličnim navodima o učestvovanju u događajima u Ahmićima. Njihove žalbe su otvorile mnoga pitanja koja se odnose na obojicu. U svojim žalbama, braća su tvrdila da je Pretresno vijeće pogriješilo kad ih je osudilo za progon na osnovu materijalnih činjenica koje nisu sadržane u izmijenjenoj optužnici. Konkretno, Pretresno vijeće je prihvatilo iskaz svjedokinje H da su braća bila prisutna u kući Šuhreta Ahmića kratko nakon što su on i Meho Hrstanović ubijeni i neposredno prije no što su preživjeli ukućani izbačeni, a sama kuća zapaljena. U izmijenjenoj optužnici nije bilo ni riječi o navodnom učešću Zorana i Mirjana Kupreškića u tim događajima 16. aprila 1993.

Napad na kuću Šuhreta Ahmića bio je materijalna činjenica tužiočevog predmeta protiv braće Kupreškić: na suđenju je to bio jedan od svega dva incidenta u vezi kojih je tužilac naveo njihovo učešće tog dana. Pretresno vijeće, međutim, nije prihvatilo njihovo učešće u drugom napadu, čime je centralni osnov osuđujuće presude za progon postalo njihovo učešće u napadu na kuću Šuhreta Ahmića. Sigurno je da je zbog činjenice da se napad na Ahmiće u njoj nigdje ne spominje, izmijenjena optužnica materijalno manjkava. Žalbeno vijeće je primijetilo da se tužilac izričito odlučio za to da ne unosi daljnje izmjene u optužnicu uključivanjem napada na kuću Šuhreta Ahmića, u interesu ekspeditivnosti postupka. Ipak, Žalbeno vijeće je dalo na znanje da nikad ne smije dopustiti da ekspeditivnost kao cilj prevagne nad temeljnim pravom optuženog na pravično suđenje.

Žalbeno vijeće je zaključilo da je suđenje braći Kupreškić učinjeno nepravičnim uslijed nedostataka izmijenjene optužnice. Posebno, Žalbeno vijeće nije uvjerio argument optužbe da je nedostatak ispravljen time što su braća Kupreškić na adekvatan način prije suđenja obaviješteni o navodima u vezi s kućom Šuhreta Ahmića. Žalbeno vijeće je zaključilo da je pretpretresni podnesak bio krajnje općenit i primijetilo je da se u njemu nisu spominjali konkretni napadi ili ubistva u koja su navodno bila umiješana braća Kupreškić. Žalbeno vijeće je dodalo da tužilac ni u svojoj uvodnoj riječi na početku suđenja nije spomenuo napad na kuću Šuhreta Ahmića. Pored toga, odbrana je konsistentno, tokom čitavog suđenja, iznosila prigovore na formu izmijenjene optužnice.

Žalbeno vijeće, pošto je prihvatilo prigovore braće Kupreškić na neodređenost izmijenjene optužnice, pristupilo je razmatranju pitanja da li bi ispravni pravni lijek bio uputiti predmet na ponovno suđenje. Žalbeno vijeće nije željelo dopustiti da formalni nedostatak optužnice bude presudan za konačni ishod suđenja u predmetu gdje postoje čvrsti dokazi koji ukazuju na krivicu optuženog. Međutim, Žalbeno vijeće je zaključilo da su braća Kupreškić iznijeli čitav niz prigovora na činjenične zaključke Pretresnog vijeća koji fatalno podrivaju dokazni osnov za njihove osude. Najvažniji prigovor je bio da svjedokinja H, koja je u vrijeme napada na Ahmiće imala 13 godina, a 18 kad je svjedočila pred Pretresnim vijećem, nije bila dovoljno pouzdan svjedok na osnovu čijeg bi se iskaza moglo zaključiti da su oni učestvovali u napadu na kuću Šuhreta Ahmića. Žalbeno vijeće je zaključilo da je na odluku Pretresnog vijeća da prihvati iskaz svjedokinje H uvelike uticalo njezino samouvjereno držanje pred sudom i lično uvjerenje da je ispravno identificirala braću Kupreškić. Nije bilo nikakvih drugih dokaza koje je Pretresno vijeće smatralo vjerodostojnim, a koji bi direktno potkrijepili zapažanja svjedokinje H.

Žalbeno vijeće je zaključilo da je ocjena koju je Pretresno vijeće donijelo o iskazu svjedokinje H u kritičnoj mjeri pogrešna. Riječ je o svjedokinji koja je tvrdila da je identificirala optuženike pod izuzetno teškim okolnostima. Napadači su nasrnuli na njezinu kuću u ranim jutarnjim satima dok su ona i članovi njene porodice spavali. Otac joj je ubijen dok su se ona i ostali ukućani sakrili u podrumu. Napadači su lica premazali bojom kako bi se zamaskirali. S obzirom na te okolnosti, Žalbeno vijeće je zaključilo da je Pretresno vijeće bilo dužno postupati s velikim oprezom prije no što je iskaz svjedokinje H u pogledu identifikacije prihvatilo kao osnov za zaključak da su optuženi učestvovali u napadu na kuću Šuhreta Ahmića.

Iako je svjedokinja H bila samouvjeren i impresivan svjedok pred sudom, Žalbeno vijeće je naglasilo da je Pretresno vijeće moralo uzeti u obzir činjenicu da u slučaju dokaza kojima se vrši identifikacija optuženog stepen uvjerenja koje pokaže svjedok nije nužno indikator njegove pouzdanosti. Dapače, Pretresno vijeće mora temeljito i pažljivo razmotriti sve dokaze u cijelosti prije no što će donijeti zaključak u vezi s vjerodostojnošću dotičnog svjedoka. Žalbeno vijeće je zaključilo da tretman koji je dobio iskaz svjedokinje H ne odražava u dovoljnoj mjeri takav oprez.

Žalbeno vijeće je zaključilo da je vrlo značajna činjenica da je Pretresno vijeće propustilo pogledati jedan drugi bitan dokaz, a to su izjave svjedokinje SA, koja je u bliskoj rodbinskoj vezi sa svjedokinjom H i takođe je bila prisutna prilikom napada na kuću Šuhreta Ahmića. Tokom čitavog suđenja, Zoran i Mirjan Kupreškić su insistirali da se svjedokinja SA pozove da svjedoči pred sudom. Ona je, prema njihovim riječima, jedini drugi očevidac koji bi mogao rasvijetliti događaje u kući Ahmića, a prethodno je dala izjave koje bacaju sumnju na neke važne aspekte iskaza koji je svjedokinja H dala pred sudom. Pretresno vijeće je najprije svjedokinju pozvalo kao svjedoka suda. Pretresno vijeće je, međutim, svoju odluku kasnije povuklo nakon što je službenik iz Odjeljenja Međunarodnog suda za zaštitu žrtava i svjedoka izvjestio da svjedokinja SA ne može doći na sud iz zdravstvenih razloga. Žalbeno vijeće je zaključilo da Pretresno vijeće nije smjelo tu odluku povući, na uštrb odbrane, bez potvrde stručne osobe iz oblasti zdravstva koja bi pokazala da svjedokinja nije sposobna doći na sud iz zdravstvenih razloga.

U pokušaju da kompenzira nedolazak svjedokinje SA pred Sud, Pretresno vijeće je pristalo da usvoji šest njenih prethodno danih pismenih izjava. Međutim, iz njihove presude je vidljivo da je Pretresno vijeće kasnije razmotrilo tih šest izjava samo u uskom kontekstu njihove uloge kao potkrepe za iskaz svjedokinje H. Pretresno vijeće je propustilo učiniti važan korak i zapitati se da li izjave svjedokinje SA bacaju sumnju na identifikaciju koju je u svom iskazu iznijela svjedokinja H. Žalbeno vijeće je smatralo da jest. Između ostalog, te izjave pokazuju da je posve moguće da se njezina identifikacija Zorana, a pogotovo Mirjana Kupreškića kao učesnika napada na njezinu kuću razvila postepeno, tokom mjeseci koji su uslijedili nakon zvjerstava počinjenih u aprilu 1993. Zapisnik sa suđenja pokazuje da je neposredno nakon napada u aprilu 1993., bosansko-muslimansko stanovništvo Ahmića, a naročito porodica svjedokinje H, uvelike počelo spekulirati o tome koji su od njihovih susjeda Hrvata učestvovali u napadu. Pretresno vijeće je trebalo procijeniti mogućnost da su na svjedokinju H, koja je u to vrijeme bila dijete, i na njezinu naknadnu identifikaciju optuženih uticale te spekulacije u krugu njezine porodice.

Pretresno vijeće je takođe propustilo obratiti pažnju na bitne razlike koje postoje između iskaza svjedokinje H pred sudom i prethodnih izjava koje je sama dala, a koje, između ostalog, bacaju sumnju na njezinu tvrdnju da je imala dovoljno prilike da identifikira Zorana i Mirjana Kupreškića za vrijeme jutarnjeg napada. Ni izjave svjedokinje SA ne podržavaju tvrdnju svjedokinje H da je ona imala tu priliku. Žalbeno vijeće je zaključilo da je Pretresno vijeće propustilo donijeti bilo kakav činjenični zaključak o tim i drugim ključnim pitanjima koja utiču na vjerodostojnost svjedokinje H, kao što su, na primjer, njeno deciderano poricanje toga da je prethodno dala nekonsistentnu izjavu pred istražnim sudijom u Zenici i njena pogrešna tvrdnja da je prepoznala Zorana Kupreškića kao čovjeka koji je radio u trgovini u koju je navraćala. Pretresno vijeće takođe nije uzelo u obzir jasnu mogućnost, a koja proizlazi iz njezinog opisa fizičkog izgleda braće Kupreškić toga dana, da ih je svjedokinja možda zamijenila sa dva pripadnika jedinice "Džokeri", čiji pripadnici oni nisu bili. Žalbeno vijeće je zaključilo da Pretresno vijeće nije tim ključnim pitanjima u vezi s identifikacijom poklonilo dovoljnu pažnju. Žalbeno vijeće je takođe imalo na raspolaganju dodatno svjedočenje svjedoka AT koje je rasvijetlilo neka pitanja u vezi s organiziranjem napada na Ahmiće i razjasnilo neke poteškoće vezane uz način na koji je Pretresno vijeće postupalo s iskazom svjedokinje H.

U smislu rekapitulacije, Žalbeno vijeće je zaključilo da je braći Kupreškić nanesena šteta kao posljedica, prvo, propusta tužioca da u izmijenjenoj optužnici tereti za napad na kuću svjedokinje H, te drugo, kasnog stavljanja na uvid njezinih prethodno danih izjava. Odbrana je imala na raspolaganju svega nekoliko nedjelja da se spremi za unakrsno ispitivanje te svjedokinje, za koju se ispostavilo da je ključni svjedok u predmetu protiv njezinih branjenika.

Žalbeno vijeće je zaključilo da ako se odbaci iskaz svjedokinje H, navodi protiv Zorana i Mirjana Kupreškića postaju neodrživi. Pretresno vijeće je donekle našlo potvrdu za učešće Zorana Kupreškića u napadu na Ahmiće u iskazu svjedokinje JJ. Prema riječima te svjedokinje, Zoran Kupreškić joj je rekao da je na dan napada na Ahmiće, pod prijetnjom Džokera, pucao u zrak pretvarajući se da puca u civile. Međutim, bez iskaza svjedokinje H, zapažanja svjedokinje JJ nisu dovoljan osnov da mu se pripiše krivična odgovornost. Zaključak Pretresnog vijeća da su Zoran i Mirjan Kupreškić predstavljali lokalni izvor informacija i da su dali da se njihove kuće koriste kao baze za napadačku vojsku na sličan je način bio neodrživ. Žalbeno vijeće je smatralo da čak i ako se svi dokazi iz zapisnika uzmu kao vjerodostojni, osnov za takav zaključak je labav jer proističe iz iskaza jednog jedinog svjedoka koji je izjavio da je vidio jednu skupinu vojnika na raskršću pred kućom Zorana Kupreškića kasno popodne 15. aprila 1993. Dodatno svjedočenje svjedoka AT, koje je Pretresno vijeće u predmetu *Kordić* prethodno uvažilo, potpuno podriva taj nalaz. Svjedok AT je otkrio da je odluka da se napadnu Ahmići donesena tek popodne 15. aprila, te da prema njegovim saznanjima tog popodneva nije bilo nikakvog vojnog izviđanja vezanog za napad. Raspoređivanje grupa u pojedine dijelove sela uslijedilo je tek u ranim jutarnjim satima 16. aprila 1993. Iz materijala vezanog za svjedoka AT takođe je vidljivo da se vojna policija u planiranju napada nije oslanjala na pomoć mještana Hrvata.

Najzad, Žalbeno vijeće nije moglo naći osnova za nalaz Pretresnog vijeća da su Zoran i Mirjan Kupreškić učestvovali u kampanji progona još od oktobra 1992. Pretresno vijeće nije ni na koji način naznačilo kakvo protivpravno ponašanje pripisuje ovim optuženicima za period između oktobra 1992. i 15. aprila 1993., period u kojem su oni, kako se tvrdilo, učestvovali u pripremi i provođenju napada na Ahmiće 16. aprila 1993. Stoga je žalbeno vijeće zaključilo da se taj nalaz mora odbaciti zato što za njega nema nikakvog uporišta u dokazima. U cijelosti gledano, Žalbeno vijeće je zaključilo da je donošenjem osuđujuće presude Zoranu i Mirjanu Kupreškiću došlo do neostvarenja pravde i naložilo da se presude moraju poništiti.

Optužbe protiv Vlatka Kupreškića

Što se tiče osuđujuće presude za Vlatka Kupreškića, Žalbeno vijeće je zaključilo da su dodatni dokazi uvršteni u žalbenom postupku pokazali da dokazi na osnovu indicija na koje se Pretresno vijeće oslonilo u donošenju osuđujuće presude za pomaganje i podržavanje progona nisu bili dovoljni za takvu presudu.

Tokom suđenja, tužilaštvo nije uopšte navelo da je on izravno učestvovao u bilo kojem konkretnom napadu na kuće bosanskih muslimana ujutro 16. aprila 1993. Njegova osuda se prije zasnivala na mreži indicija zasnovanoj na nalazu Pretresnog vijeća da je on bio operativni djelatnik policije. To je Pretresno vijeće navelo na zaključak da je on pomagao i podržavao pripremu napada na Ahmiće.

Vlatko Kupreškić je u žalbenom postupku ustvrdio da, kao prvo, činjenični nalazi Pretresnog vijeća o njegovom učešću u napadu nemaju osnova u dokazima, i da su, kao drugo, dodatni dokazi uvršteni u žalbenom postupku potvrdili da su tužiočevi navodi protiv njega krajnje slabi.

Žalbeno vijeće je prihvatilo da je Pretresno vijeće postupilo razumno zaključivši, na osnovu zapisnika sa suđenja, da je Vlatko Kupreškić bio operativni djelatnik policije. Presuda Pretresnog vijeća dala je naslutiti da je taj faktor bio važan prilikom donošenja odluke da ga se proglašava krivim za progona. Iz njegovog statusa službenika policije, Pretresno vijeće je zaključilo da je to ponašanje, inače samo po sebi nevino, išlo u smjeru pomaganja, poticanja ili pružanja moralne podrške za zločin progona. Međutim, dokazi gledani u cijelosti, odnosno zapisnik sa suđenja i dodatni dokazi usvojeni u sklopu žalbenog postupka, snažno su ukazivali na to da su sve dužnosti Vlatka Kupreškića u policiji prestale u februaru 1993. Žalbeno vijeće je zaključilo da nije bilo zadovoljavajućih dokaza o tome da se njegovo zaposlenje u policiji nastavilo do aprila 1993.

Što se tiče zaključka Pretresnog vijeća da je Vlatko Kupreškić pomagao u napadu tako što je stavio svoju kuću na raspolaganje napadačkoj vojsci da im služi kao baza, Žalbeno vijeće je prihvatilo da je i to bio razuman zaključak na osnovi zapisnika sa suđenja. Dokazi o kretanju vojske u optuženikovoj kući i oko nje su iz četiri zasebna izvora. Međutim, Žalbeno vijeće je za te okolnosti prihvatilo dodatne dokaze. Vijeće je zaključilo da iskaz svjedoka ADA, koji je rekao da je cijelo popodne i ranu večer 15. aprila 1993. proveo sjedeći na brdu pred radnjom Vlatka Kupreškića, ali da nije vidio ni Vlatka Kupreškića ni bilo kakvu vojnu aktivnost, nije bio uvjerljiv. Međutim, s obzirom na iskaz svjedoka AT, koji je izjavio da je plan da se napadnu Ahmići objavljen tek popodne 15. aprila 1993., te da je vojska razmještena u bungalov tek kasno noću između 15. i 16. aprila 1993., ne čini se vjerovatnim da bi jedna druga grupa vojnika bila poslata u kuću Vlatka Kupreškića puno ranije toga dana da bi se pripremili za napad. Shodno tome, Žalbeno vijeće je zaključilo da postoji ozbiljna sumnja u to da li su u kući Vlatka Kupreškića u ranim večernjim satima 15. aprila 1993. boravili vojnici koji su pripremali napad koji je trebao uslijediti narednog jutra.

Žalbeno vijeće je zaključilo da ostali dokazi protiv Vlatka Kupreškića predstavljaju nedovoljnu osnovu za zaključak da je on pomagao i podržavao progona. Jedan je svjedok na suđenju posvjedočio da je u oktobru 1992. vidio Vlatka Kupreškića kako istovaruje "oružje" iz svog automobila i unosi ga u svoju kuću. Nije bilo dokaza da je to "oružje" - a nije rečeno ni o kakvom je oružju riječ niti koliko ga je bilo - ikada iskorišteno za vrijeme ili u vezi s napadom na Ahmiće 16. aprila 1993., do kojeg je došlo šest mjeseci kasnije. Žalbeno vijeće je smatralo da Pretresno vijeće nije postupilo razumno kad je zaključilo, na osnovu tako tankih dokaza, da je Vlatko Kupreškić sudjelovao u radnjama koje su konkretno imale za cilj da se pruži pomoć, poticaj ili moralna podrška djelima progona usmjerenim protiv njegovih susjeda Muslimana do kojih je došlo šest mjeseci poslije.

Pretresno vijeće je takođe zaključilo da je Vlatko Kupreškić bio u blizini ubrzo nakon napada na kuću Šuhreta Ahmića, pa je tako zaključilo da je on bio spreman napadačkim snagama pružiti pomoć na svaki način, na primjer, davanjem informacija koje je imao kao mještаниn. Taj se zaključak temeljio na iskazu svjedokinje H, a potvrdio ga je svjedok KL, koji je posvjedočio da je vidio Vlatka Kupreškića nakon napada na kuću Ahmića ispred garaže. Prema mišljenju Žalbenog vijeća, ti dokazi nisu bili dovoljna osnova za zaključak Pretresnog vijeća da je Vlatko Kupreškić pomagao u napadu. Žalbeno vijeće je zaključilo da je

bilo riskantno donositi zaključke o krivici na osnovu puke činjenice da je neko viđen u području napada. Radilo se o pukim indicijama da je on bio učesnik u napadu, što je bio nedovoljan osnov da bude osuđen za progon.

Što se tiče iskaza jednog svjedoka sa suđenja koji je rekao da je Vlatka Kupreškića vidio ispred hotela Vitez (štab Hrvatskog vijeća obrane u središnjoj Bosni) sredinom popodneva 15. aprila 1993, u prvostepenoj presudi je spomenut, ali nije razjašnjen, značaj te okolnosti. Prema mišljenju Žalbenog vijeća, to nije bio dovoljan osnov za zaključak da je Vlatko Kupreškić pomagao i podržavao progon.

Žalbeno vijeće je zaključilo da je donošenjem osuđujuće presude Vlatku Kupreškiću došlo do neostvarenja pravde. Njegova osuđujuća presuda je poništena i naloženo je njegovo puštanje na slobodu.

Optužbe protiv Drage Josipovića

Drago Josipović je takođe iznio nekoliko žalbenih osnova. Žalbeno vijeće je neke prihvatilo, a druge odbacilo. Što se tiče Drage Josipovića, Žalbeno vijeće je zaključilo da je Pretresno vijeće pogriješilo u samo dva momenta: u izricanju osuđujuće presude za progon djelomično zasnovane na njegovoj ulozi u napadu na kuću Nazifa Ahmića koji nije naveden u izmijenjenoj optužnici, te u utvrđivanju činjeničnog nalaza da je on imao komandni položaj u odnosu na ostale vojnike umiješane u taj napad. Iz tih razloga, Žalbeno vijeće je smatralo da kazna dosuđena Josipoviću treba biti smanjena. Žalbeno vijeće je sve druge njegove žalbene osnove smatralo neosnovanim.

Optužbe protiv Vladimira Šantića

Na suđenju je Vladimir Šantić svim snagama osporavao svoju krivicu, pozivajući se na odbranu alibijem: kako je tvrdio, on se nije nalazio u Ahmićima tokom napada 16. aprila 1993. godine. Nakon izricanja osuđujuće presude, Šantić je priznao da je bio zapovjednik 1. satnije 4. bojne Vojne policije Hrvatskog vijeća obrane (HVO) i da je bio pripadnik jedne od grupa koje su upale u Ahmiće u ranim jutarnjim satima 16. aprila 1993. godine. Međutim, ostao je pri svojim prigovorima na neke nalaze Pretresnog vijeća u pogledu razmjera svog učestvovanja u događajima u Ahmićima.

Žalbeno vijeće je smatralo da su Pretresnom vijeću predočeni obimni i vjerodostojni dokazi da je Šantić bio zapovjednik i 1. satnije 4. bojne vojne policije HVO-a i anti-terorističke jedinice poznate pod nazivom "Džokeri", oformljene unutar 4. bojne, kao i da je Šantić u napadu imao komandnu ulogu. Međutim, žalbeno vijeće je izjavilo da tužilac nije na suđenju predočio nikakve dokaze o tome da je Šantić bio jedan od kreatora strategije napada na Ahmiće tako da ta činjenica nije smjela utjecati na njegovu presudu o kazni.

Šantić je obrazlagao da je, nakon donošenja osuđujuće presude, prihvatio krivicu i izrazio iskreno kajanje zbog svog učestvovanja u napadu na Ahmiće, te da je znatno surađivao sa tužiocem pomažući mu u istragama te je smatrao da bi to trebalo biti uzeto u obzir prilikom određivanja kazne. Tužilac je potvrdio Šantićevu saradnju. Žalbeno vijeće je prihvatilo da je Šantić, u ograničenom stepenu, prihvatio odgovornost za svoju ulogu u napadu na Ahmiće. Nadalje, iako ni Statut ni Pravilnik ovog suda nigdje izričito ne govore o tom pitanju, Žalbeno vijeće je konstatovalo da je njegova saradnja u periodu između donošenja osuđujuće presude i žalbenog postupka bila opravdanje za smanjenje kazne.

Žalbeno vijeće je zaključilo da su njegove ostale žalbene osnove u vezi s osuđujućom presudom i presudom o kazni neosnovane. Njegova kazna je smanjena sa 25 na 18 godina zatvora.

Drago Josipović i Vladimir Šantić prebačeni su u Španjolsku 9. aprila 2002., odnosno 11. aprila 2002. U kaznu im je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od predaje 6. oktobra 1997.

ZAHTJEV ZA PREISPITIVANJE PRESUDE

Dana 21. februara 2002., Drago Josipović je zatražio preispitivanje presude u skladu s pravilom 119 Pravilnika o postupku i dokazima. Žalbeno vijeće je 7. marta 2003. odbilo njegov zahtjev.